

Н.О. Будна

ГОВОРИМО, ЧИТАЄМО, ПИШЕМО

Зошит

з розвитку зв'язного мовлення

уч. _____ класу

школи № _____

Сьоме видання, перероблене і доповнене

*Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах комісією
з педагогіки та методики початкового навчання
Науково-методичної ради з питань освіти
Міністерства освіти і науки України*

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

ЗВЕРТАННЯ В УСНОМУ І ПИСЕМНОМУ МОВЛЕННІ

1. Розглянь малюнки. Підпиши, на якому з них зображена ситуація усного мовлення, а на якому — писемного.

2. Запиши скорочено, яким темпом мовлення ти будеш користуватися у кожній ситуації (*Шв.*, *Зв.*, *П.*).

- Відповідаєш на уроці _____
- Диктуєш текст _____
- Говориш скоромовку _____
- Виступаєш по радіо _____
- Коментуєш футбольну гру _____

3. Прочитай тексти. Підкресли синім кольором слова, які прочитаєш з підвищеною силою голосу, а зеленим кольором — лагідно, спокійно.

ХТО ДУЖЧИЙ

Якось Сонце і Вітер засперечалися, хто з них дужчий.

— Сонцю, я дужчий. Бачиш отого старого? Я швидше за тебе скину з нього пальто.

Сонце сховалося за хмари, а Вітер повіяв. Вітер дмухав з усієї сили, а чоловік щільніше загортався у своє пальто. Врешті Вітер ушух і здався. А Сонце вийшло з-за хмари і ласкаво всміхнулося. Старий вітер спітніле чоло і зняв пальто.

— Ні, Вітре, тепло і ласка дужчі за лють і силу.

ВЕСЕЛИНКА

- Грицю, не грайся з цим хлопчиком. Він нечемний і невихований.
- Тоді, мамо, нехай він грається зі мною, я ж чемний і вихований.

4. Склади і запиши невелику розмову між учнем і вчителем (батьком і сином, бабусею і внуком), використавши одну із поданих моделей зі звертанням (3).

1) — 3, 2) — ,3 3) — ,3,

5. Перевір написане і виправ помилки.

6. Проаналізуй та виконай роботу над помилками.

**ТИ І ТВІЙ СПІВРОЗМОВНИК.
СКЛАДАННЯ ТЕКСТУ ЗА МАЛЮНКОМ І ПЛАНОМ**

1. Прочитай вірш.

ДОБРІ СЛОВА

— Доброго ранку! — мовлю за звичаєм.
— Доброго ранку! — кожному зичу я.
— Доброго дня вам! — людям бажаю.
«Вечором добрим» стрічних вітаю.
І посміхаються у відповідь люди,
добрі слова ж бо для кожного любі.

Б. Бірюков

Підкресли у вірші слова ввічливості.

Які добрі слова ти говориш людям? Запиши 2–3 слова.

Які слова слід казати, коли ти хочеш щось попросити? Запиши два слова.

2. Прочитай розмову хлопчиків — Олега і Тараса. Чи зрозумів ти, про що вони розмовляли? Доповни розмову словами Тараса.

— *Добрий день, Тарасе! Як добре, що я тебе зустрів.*

— _____

— *Звідки ти йдеш?*

— _____

— *Яку книжку ти взяв?*

— _____

— *Покажи, будь ласка.*

— _____

— Яка гарна обкладинка!

— Коли прочитаєш, даси мені?

— Домовились. До побачення.

3. Розглянь малюнок і запиши короткі відповіді на запитання, записані у таблиці.

ЗАПИТАННЯ	ВІДПОВІДІ
1. Коли встали хлопці?	
2. Куди вони зібралися?	
3. Що взяли з собою рибалки?	
4. Хто їх проводить?	
5. Чого він їм бажає?	
6. Що і як відповіли хлопчики на побажання дідуся?	

4. Склади і запиши текст за планом і малюнком, використавши слова привітання і прощання.

(Доброго ранку; доброго вам улову; будьте здорові; дякуємо; до побачення.)

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

5. Перевір написане і виправ помилки.

6. Проаналізуй та виконай роботу над помилками.

СКЛАДАННЯ ТЕКСТУ НА ЗАДАНУ ТЕМУ

- 1. Прочитай текст. Підкресли образні слова, які допомагають уявити красу осені. Поясни свій вибір.**

СВЯТО ОСЕНІ

Заграв чудовими барвами осінній ліс. Стоїть у багряному і золотому вбранні, сипле під ноги різнобарвні листочки.

А як горять восени вогнища горобини! Ось берізки-сестриці одягли свої сонячні платтячка і тривожно перешіптуються поміж себе. Тільки зелені ялини нічим не журяться.

У небі летять дикі гуси. Значить, зима не за горами.

- 2. До поданих слів добери і запиши слова, близькі за значенням.**

барви, _____

вбрання, _____

багряний, _____

горять, _____

- 3. За даним планом і опорними словами склади і запиши текст на тему «Осінній сад».**

ПЛАН	ОПОРНІ СЛОВА
1. Яка пора року настала?	Прилинула, завітала, прийшла; щедра, багата, чарівниця, художниця, красуня;
2. Якими стали дерева в саду?	різнокольорові, барвисті, голі, безлисті, строкаті;
3. Як змінилася трава?	пожовкла, висохла, пошерхла, примерзла, зів'яла;

4. Як поводитись птахи?	замовкли, затихли, збираються в зграї;
5. Яку роботу принесла осінь в сад людям?	веселу, клопітливу.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

4. Перевір написане і виправ помилки.

5. Проаналізуй та виконай роботу над помилками.

ПРО ЩО ГОВОРИТЬ ЗАГОЛОВОК

1. Прочитай заголовки. Подумай, про що можуть розповідати тексти під такими заголовками. З'єднай за зразком.

Текст про зміну кольорів листків дерев	Осінь Осінь у парку Осінній ліс	Текст про щедрі осінь
Текст про осінні турботи тварин	Осінні турботи білочки Праця людей восени осінь іде гаєм!	Текст про ознаки осені

2. Прочитай текст, добери і запиши до нього заголовок.

Іду ліском та дивлюсь, чи не достигли на ліщині горішки. Глянув на стежку і побачив кроків за десять од себе лисичку. Мордочка в неї гостра, хвіст довгий, пухнастий. Я не злякався, дивлюсь на неї. А лисичка поглядає на мене і носиком нюхає. Потім — плиг у кущі. Ото тільки й бачив!

(«Лисичка», «Хитра лисичка», «Зустріч у лісі».)

Доведи свій вибір.

Усно перестав три останні речення на початок тексту. Чи вийшло оповідання? Чому? Підкресли речення, в якому описано лисичку.

3. Прочитай речення. Перестав і запиши їх так, щоб вийшов зв'язний текст. Придумай і запиши заголовок.

Біля клена килим золотий лежить.

Клен від холоду дрижить.

Облітає листя з клена.

4. Склади і запиши текст за поданим зачином і основною частиною.

РЕКС

Рома часто кривдив Рекса. Рекс гарчав, але не кусався. Він був розумний пес і чекав, чи не порозумнішає Рома.

Якось Рома без дозволу сів у човен і подався в мандри. Човен перекинувся. Мандрівник упав у воду і закричав.

5. Перевір написане і виправ помилки.

6. Проаналізуй та виконай роботу над помилками.

СКЛАДАННЯ ТЕКСТУ ЗА МАЛЮНКОМ І КІНЦІВКОЮ. ЗАСОБИ ЗВ'ЯЗКУ РЕЧЕНЬ У ТЕКСТІ

1. Прочитай текст. Підкресли слова, які є засобами зв'язку між реченнями.

ДОПОМОГА

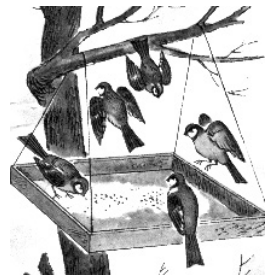
Одного разу з гнізда випало пташеня. Воно безпорадно лежало на землі і жалібно пищало. Івась пожалів пташеня. Він підняв його, поставив драбину й обережно поклав бідолаху у гніздо. Навколо кружляли пташки і радісно цвірінькали. Хлопчикові здалося, що вони дякують йому за допомогу.

2. Прочитай текст і встав пропущені слова, які є засобами зв'язку. (Вони, гостинні господарі, гостю, вона, пташка, чуйні діти, бідолаха, пернатий друг.)

СИНІЧКА

Біля школи діти знайшли в снігу синичку. (Хто?) _____
забрали (кого?) _____ додому. (Хто?) _____ дбайливо
доглядали (кого?) _____, поки (хто?) _____
не набралася сили. (Хто?) _____ жила в квартирі цілу
зиму. Коли надворі стало тепло, (хто?) _____ випустили
(кого?) _____ на волю.

3. Розглянь малюнок. Склади і запиши текст за малюнком і кінцівкою. Придумай і запиши до нього заголовок.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Пташки прилітали і радо дзьобали зерно.

4. Перевір написане і виправ помилки.

5. Проаналізуй та виконай роботу над помилками.
